

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän vuoden 2025 tilinpäätöksen hyväksyminen

Yhtymähallitus 09.02.2026 § 51
75/02.02.02/2024

Yhtymähallitus aloitti vuoden 2025 tilinpäätöksen käsittelyn 13.1.2026, jolloin hallitus merkitsi tiedokseen tilinpäätöksen käsittelyaikataulun. Samassa kokouksessa käsiteltiin myös tilikauden 2025 luottotappiot.

Kokouksessa 26. tammikuuta toimitusjohtaja esitteli tilinpäätöksen taloudellisen toteuman.

Käsittelyä jatkettiin 3. helmikuuta, jolloin tilinpäätös- ja toimintakertomusasiakirja toimitettiin yhtymähallitukselle. Samassa kokouksessa rehtori esitteli Salpauksen toimintaa vuodelta 2025 ja strategiaohjelmien vastuuhenkilöt esittelivät ohjelmien vaikutuksia koko strategiaaudelta ja vuodelta 2025. Lisäksi hallitus käsitteli selontekoa kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Selonteko hyväksytään osana tilinpäätöksen 2025 hyväksymistä.

Vuoden 2025 henkilöstökertomus käsitellään 9.2.2026 kokouksessa erillisessä pykälässä.

Kuntalain 113 § mukaisesti tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen allekirjoittavat yhtymähallituksen jäsenet ja esittelijät.

Kuntalain 114 § mukaisesti kunnan tai kuntayhtymän, joka muodostaa tytäryhteisöineen konsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä muodostaa konsernin tytäryhtiönsä Salpaus-palvelut Oy:n kanssa. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Perussopimuksen mukaisesti varainhoitovuoden tilinpäätös on annettava tilintarkastajien tarkastettavaksi viimeistään seuraavan helmikuun 15. päivään mennessä. Tilintarkastajat ovat tämän mukaisesti aloittaneet jo työnsä. Tilinpäätös on hyväksyttävä yhtymäkokouksessa toukokuun loppuun mennessä.

Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodesta 2025 -asiakirja sisältäen toimintakertomuksen, talousarvion toteumavertailut, tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot on esityslistan liitteenä nro 1.

Toimitusjohtajan ja rehtorin katsaus

Vuosi 2025 alkoi taloudellisesti haastavissa merkeissä ammatillisen koulutuksen - 6 prosentin rahoitusleikkausten takia. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) rahoituksen pohjana oleva opiskelijavuosimäärä laski -336 vuotta edellisvuodesta.

Onnistuneen kustannusrakenteen hallinnan ansiosta tilinpäätös 2025 toteutui kuitenkin ylijäämäisenä ja talousarvion tavoitteita paremmin. Tältä pohjalta on hyvä ponnistaa tuleviin vuosiin, vaikka valtionosuusrahoituksen ja opiskelijavuosien lasku jatkuu edelleen vuonna 2026 ja edellyttää hallittua koulutustarjonnan supistamista, toimintojen sopeuttamista ja resursoinnin tarkastelua.

Salpaus oli kahdeksanneksi suurin ja yksi monialaisimmista ammatillisen koulutuksen järjestäjistä Suomessa. Palveluidemme piirissä oli vuonna 2025 noin 11 200 eri henkilöä. Toimintatuotot vuonna 2025 olivat 67,3 miljoonaa euroa, ja henkilöstön määrä kuntayhtymässä oli 31.12.2025 yhteensä 599.

Yritysten, kuntien ja yksittäisten henkilöiden taloudellinen epävarmuus on laskenut koulutusten kysyntää. Tämä näkyy muun muassa uusien oppisopimusten määrän nopeana pienentymisenä sekä varovaisuutena aloittaa uusia koulutuksia. Tilanne edellyttää Salpauksessa jatkuvaa sopeuttamista rekrytoinneissa, hankinnoissa ja kaikessa toiminnassa. Pitkäjänteinen ja onnistunut työ talouden hallinnassa on mahdollistanut sopeutumisen vuoden 2025 rahoitusleikkauksiin ilman koko organisaation muutosneuvotteluja, joita moni suuri koulutuksen järjestäjä on joutunut käymään.

Alueellisena koulutuksen järjestäjänä Salpauksella on erityinen vastuu niukkenevan tarjonnan suuntaamisesta ensisijaisesti Päijät-Hämeen tarpeisiin. Vuonna 2026 uuden rahoitusmallin ja laajentuneen oppivelvollisuuden myötä meidän tulee tavoittaa mahdollisimman moni peruskoulun päättävä nuori ja tarjota heille väylä ammatillisen koulutuksen kautta työhön ja jatko-opintoihin. Oppivelvollisten osalta rahoituskattoa ei jatkossa ole. Sen sijaan aikuisten koulutukseen tulee käyttöön enimmäismäärä, jonka puitteissa koulutuksen järjestäjä voi saada rahoitusta.

Salpauksen aikuiskoulutuksen rahoituksen opiskelijavuosimääräkatto (3019) on pienempi kuin Salpauksen näkemys alueen tarpeesta. Ehdotuksemme suuremmasta tarpeesta perustui Päijät-Hämeen muuta maata korkeampaan työttömyyteen ja alhaisempaan koulutustasoon. Työttömyyden rakenteelliset ongelmat näkyvät korostuneesti Päijät-Hämeessä. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on yhä korkea muihin maakuntiin verrattuna, samoin nuorten ja maahan muuttaneiden työttömyys on pysynyt korkeana koko vuoden 2025.

Opiskelijavalinta ja koulutustarpeeseen perustuva tarjonta ovat aiempaa merkittävämpiä tekijöitä osaavan työvoiman turvaamisessa. Opiskelijavalintaprosessia ja valintakriteerejä on tarkennettu siten, että ne ohjaavat valintaa aiempaa enemmän hakijan koulutustarpeen ja koulutuksen myötä työllistymismahdollisuuksien paranemisen perusteella.

Kehitämme ja lisäämme vuonna 2026 koulutustarjontaa myös työssäkäyvien saavutettavaksi muun muassa ilta- ja monimuotototeutusten avulla. Koulutustarjontaan vaikuttavat esimerkiksi työllistymisnäkyvät, alan vetovoima, hakijan aiempi koulutustausta sekä vapaa hakeutumisoikeus erityisesti oppivelvollisten kohdalla.

Väheneviä opiskelijavuosia tulee suunnata erityisesti koulutuksiin, joista työllistytään tai siirrytään jatko-opintoihin. Oppisopimuskoulutuksella voidaan vastata myös niiden alojen osaamistarpeisiin, joille ei ole riittävästi kysyntää oppilaitosmuotoisena koulutuksena. Oppisopimusten kysyntään vaikuttaa

kuitenkin vahvasti alueen yritysten ja työnantajien taloudellinen tilanne: vuonna 2025 uusia oppisopimuksia solmittiin selvästi vähemmän kuin aiempina vuosina, ja oppisopimuksia myös purkautui aiempaa enemmän työpaikkojen vähennettyä henkilöstöä.

Muuttuva toimintaympäristö edellyttää salpaustasoista toiminnanohjausta ja yhtenäistä resurssijohtamista sekä opetuksessa että kuntayhtymäpalveluissa. Johtoryhmän käyttöön on rakennettu aiempaa tarkemmat seuranta- ja suunnittelujärjestelmät. Onnistuminen opetuksen järjestämisoaamisessa ja alueellisten asiakastarpeiden – opiskelijoiden ja työelämän – huomioimisessa korostuu entisestään. Keskiössä ovat vaikuttavuuden parantaminen, työllistymisen ja uraohjauksen vahvistaminen sekä jatkuvan oppimisen, yrityspalveluiden ja digitaalisten palveluiden kehittäminen.

Päijät-Hämeessä toimii kaksi työllisyysaluetta: Lahden työllisyysalue sekä Hollolan vetämä Päijät-Hämeen työvoimapalvelut. Salpauksella on yhteistyösopimukset molempien työllisyysalueiden kanssa. Yhteisessä onnistumisessa keskeistä on asiakasohjauksen toimivuus ja moniammatillinen yhteistyö, jotta opiskelukuntoiset henkilöt tavoitetaan ja työllistymistä voidaan edistää. Yhteistyötä koordinoivat yhteiset ohjaus- ja suunnitteluryhmät.

Salpaus-palvelut Oy:n kautta toteutimme vuonna 2025 kotoutumiskoulutusta Lahdessa, Orimattilassa ja Hollolassa, nämä koulutukset jatkuvat optiolla myös vuonna 2026. Koulutuksilla on tärkeä rooli alueella asuvien Maahanmuuttaneiden kouluttautumisessa ja työllistymisessä.

Salpauksen strategian uudistus vuosille 2026–2029 valmistui loppuvuodesta 2025. Uuden strategian teemana on ”Salpaus, enemmän kuin koulu – rakennamme yhdessä parempaa työtä ja elämää.” Tavoitteena on entistä vaikuttavampi toiminta alueella, erityisesti työllistymisen ja jatko-opintovalmiuksien vahvistaminen. Peruskoulun päättävien ikäluokka alueella pysyy vakaana vuoteen 2030 asti, minkä jälkeen määrä vähitellen laskee. Tämä vaikuttaa Salpauksen lisäksi kaikkiin alueen toisen asteen koulutuksen järjestäjiin. Koulutustarjonnan sisällön ja määrän tarkastelu Salpauksessa on käynnistetty ja sitä tehdään hallitusti yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa erityisesti vuosina 2026–2027. Salpauksen edellytetään järjestämislupansa puitteissa turvaavan ensi sijassa oman toimialueensa koulutustarpeet.

Salpauksen opiskelijoista alle 18-vuotiaita on vain noin 17 %, kun taas yli puolet opiskelijoista on yli 25-vuotiaita. Maahanmuuttaneiden osuus opiskelijoista on noin 22 %. Tutkintoon valmentavaa TUVA-koulutusta tarjottiin laajasti yhteistyönä alueen eri koulutustoimijoiden kanssa. Vaativan erityisen tuen tutkintokoulutusta sekä TUVA- ja TELMA-koulutusta (työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus) Salpaus järjestää yhteistyössä Kaarisilta ry:n kanssa. Vaativan erityisen tuen alueellista saavutettavuutta tukee tiivis yhteistyö samalla kampuksella ja osin yhteisissä tiloissa toimivan Kiipulan ammattiopiston kanssa. Vaativan erityisen tuen opiskelupaikkoja toiselle asteelle tarvitaan kuitenkin edelleen lisää alueella ja tähän pyritään vaikuttamaan yhteistyössä Kiipulan kanssa. Samassa yhteydessä korostuu peruskoulujen tekemä opintojen ohjaus sen suhteen, että nuori alusta alkaen sijoittuisi sellaiseen oppilaitokseen, jossa hän voi opinnoissaan kokea onnistumista ja edistymistä omien taitojensa ja kykyjensä mukaisesti sekä saada riittävän laajasti tarvitsemaansa tukea myös opintojen jälkeiseen työllistymiseen oman osaamisensa mukaisesti. Rahoituksen vähenemisen rinnalla näiden asioiden vaikutuksia Salpauksen tulevaan

koulutustarjontaan ja sen kohdentamiseen eri asiakasryhmille on tarkasteltava huolellisesti ja muutoksiin reagoitava ketterästi.

Salpaus on valittu mukaan valtakunnalliseen ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun, joka toteutetaan vuosina 2026–2033 ja johon valittiin 40 koulutuksen järjestäjää. Kokeilu vahvistaa vuoropuhelua koulutuksen järjestäjän, hallinnon ja alueellisen työelämän välillä sekä mahdollistaa laajan tutkinto- ja oppisopimuskoulutuksen järjestämisen, koulutuksen toteuttamisen myös englanniksi ja työvoimakoulutuksena. Kokeilun aikana OKM käy neljän vuoden välein neuvottelut vaikuttavuus- ja laatutavoitteista, jotka kirjataan sopimukseen. Vuoden 2026 alkupuolella OKM ja Salpaus sopivat ensimmäisen strategiakauden keskeisistä tavoitteista yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Vuonna 2026 ammatillisen koulutuksen rahoituslaki muuttuu ja rahoitus painottuu erityisesti oppivelvollisiin ja kokonaan ilman tutkintoa olevien kouluttamiseen. Perusrahoituksen osuus pienenee 70 prosentista 50 prosenttiin ja tuloksellisuusrahoituksen osuus kasvaa. Opiskelijavuosien perusteella maksettava rahoitus laskee painotuksen lisäksi rahoitettavan vuosimäärän pienentyessä. Salpauksen rahoittavat opiskelijavuodet ovat laskeneet -746 vuodesta 2024 osana vuonna 2025 (-336) toteutunutta ja vielä vuonna 2026 (-410) jatkuvaa rahoitusleikkausta kohdistuen etenkin aikuiskoulutukseen. Salpaus on ollut valtakunnallisesti vahva aikuis- ja täydennyskouluttaja, joten aikuiskoulutukseen ja jo tutkinnon suorittaneisiin kohdistuneet leikkaukset vaikuttavat alentavasti meidän saamaan rahoitukseen.

Uuden rahoituslain myötä asetettiin ensimmäistä kertaa enimmäismäärä muille kuin oppivelvollisille tarjottavan koulutuksen rahoitettaviin vuosiin. Salpauksen vuoden 2026 ei-maksuttomuuden piiriin kuuluvien opiskelijavuosien enimmäismäärä on 3019 ja oppivelvollisten osalta 2326.

Vuodelle 2026 saatu valtionosuusrahoituspäätös on yhteensä 59,4 miljoonaa euroa. Rahoitus laskee vuoden 2025 vastaavasta päätöksestä -1,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 talousarvioon nähden päätös on 0,6 miljoonaa euroa suurempi.

Talousarvio 2026 ja tulevat taloussuunnitelmavuodet on laadittu hallitusti alijäämäisinä. Hyvää maksuvalmiutta ja aiempien vuosien ylijäämää hyödynnetään toiminnan turvaamiseen ja alueen koulutustarjonnan varmistamiseen. Vaikka epävarmuus lisää riskejä, Salpaus on taloudellisesti vakaa ja varautunut kohtaamaan muutokset. Talousarviota paremmin toteutettu vuosi 2025 ja talousarviota hieman suurempana toteutuva vuoden 2026 rahoitus kattavat vuoden 2026 alijäämäisen talousarvion kuntayhtymän tasejatkuvuuden näkökulmasta. Strateginen suunnittelu ja kehittäminen varmistavat koulutus- ja tukipalvelujen laadun säilymisen myös niukkenevilla resursseilla.

Toimintamallia on tarkasteltava, jotta perustehtävässä onnistuminen varmistetaan ja tuottavuutta voidaan nostaa. Onnistuminen edellyttää yhdessä tekemisen vahvistamista niin opetuksessa kuin kuntayhtymäpalveluissa. Yhtenäinen resurssihoitaminen näkyy kaikessa toiminnassa: palvelupoluissa oppivelvollisille, jatkuvan oppimisen palveluissa, yritys- ja työelämäpalveluissa sekä digitaalisissa palveluissa. Keskiössä ovat vaikuttavuus, työllistyminen, jatko-opintoihin sijoittuminen ja uraohjaus.

Kiitos kaikille salpauslaisille ja yhteistyökumppaneille siitä, että teitte mahdolliseksi onnistuneen vuoden 2025. Jatkamme yhdessä työtä Päijät-Hämeen hyväksi.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Pitkäjänteinen ja onnistunut työ Salpauksen talouden hallinnassa mahdollisti vuoden 2025 rahoitusleikkauksiin sopeutumisen ilman koko organisaation muutosneuvotteluja, joita moni suurikin koulutuksenjärjestäjä on joutunut käymään. Salpauksen kustannusrakenne oli vielä vuonna 2024 voimassa olleeseen rahoitustasoon nähden matalampi. Tältä pohjalta oli hyvä ottaa vastaan vuoden 2025 rahoitusleikkaukset.

Kuntayhtymän valtionosuusrahoitus laski päättyneenä vuonna -4 miljoonaa euroa (-6 %) edellisvuodesta. Onnistuimme laskevaan rahoitukseen sopeutumisessa niin, että tilinpäätös toteutui 3,5 miljoonaa euroa ylijäämäisenä. Ylijäämä laski edellisvuodesta -2,9 miljoonaa euroa, -44 prosenttia.

Toimintatuotot laskivat kokonaisuutena yhteensä -3,7 miljoonaa euroa (5,5 %), kun samalla toimintakulut vähenivät 0,9 miljoonaa euroa (-1,6 %). Toimintakate pieneni edellisvuodesta 3,0 miljoonaa ollen 9,0 miljoonaa euroa, toimintakateprosentti oli 13,4

Rahoitustuottojen ja -kulujen tulosvaikutus 847 000 euroa oli -138 000 euroa edellisvuotta heikompi.

Suunnitelman mukaiset poistot laskivat edellisvuodesta -298 169 euroa. Satunnaiset erät laskivat edellisvuodesta 29 397 euroa.

Tilikauden tulos 2,8 miljoonaa euroa ylitti talousarvion 3,5 miljoonalla eurolla. Budjetoitua parempi tilinpäätös rakentui seuraavasti. Toimintatuotot toteutuivat 0,7 miljoonaa euroa (1,0 %) suurempina ja toimintakulut 2,3 miljoonaa euroa (-3,8 %) pienempinä kuin talousarviossa.

Tuotoissa lisäopiskelijavuodet (9) tuottivat 59 000 euroa odotettua enemmän. Lisäksi maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen osuus (411 000 euroa), muut koulutuksen myynnit Salpaus-Palvelut Oy:lle (75 000 euroa), kiinteistöjen vuokratuotot (118 000 euroa) ja ravintolamyynit (50 000 euroa) toteutuivat odotettua suurempina.

Palkkamäärärahat käytettiin 99,6 prosenttisesti, joten määrärahakäyttö alittui 115 000 euroa. Henkilöstösivukuluissa tuli säästöä 183 000 euroa, toteuma 97,2 prosenttia. Muissa kuin henkilöstökuluissa määrärahoista säästyti 2,0 miljoonaa euroa (-9,4 %). Rahoitustuotot toteutuivat 414 000 euroa talousarviota paremmin. Suunnitelman mukaisten poistojen toteutuessa 109 000 euroa budjetoitua pienempinä.

Toiminnan rahoitus

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta

Toiminnan rahavirta, vuosikate, oli 9,8 miljoonaa euroa. Satunnaisia eriä oli -9 181 euroa (tarkemmin kohdassa 4.2.5., liite 14). Tulorahoituksen korjauseriin

kirjattiin -45 388 euroa perustuen omaisuuden myyntiin (-31 481 euroa), stipendirahastojen korkoihin (-21 752 euroa), työttömyysvakuutusrahaston omavastuun pakollinen varaus (13 097 euroa) sekä satunnaisina tuottoina kirjattiin Wellamo Oy:n omanpääoman jako-osuus (-5 250 euroa).

Investoinnit toteutuivat 6,5 miljoonana euna ja jakautuen kiinteistöinvestointeihin 5,9 miljoonaa euroa ja irtaimistoinvestointeihin 0,6 miljoonaa euroa. Investoinnit alittivat talousarvion 1,1 miljoonalla eurolla johtuen pääasiallisesti kiinteistöinvestointihankkeiden toteutuksen painottumisesta sekä joltain osin irtaimistoinvestointien hankintojen viivästämisestä vuoden 2026 puolelle.

Pysyvien vastaavien luovutustulot 31 500 euroa koostuu käytöstä poistuneen käyttöomaisuuden myynnistä.

Toiminnan ja investointien nettokassavirta oli ylijäämäinen 3,4 miljoonaa euroa.

Rahoitustoiminnan kassavirta

Kokonaisuutena rahoitustoiminnan nettokassavirta oli noin -1,0 miljoonaa euroa.

Kassavarojen muutos

Kassavarat kasvoivat 2,3 miljoonaa euroa ja olivat vuoden lopussa 31 miljoonaa euroa. Maksuvalmius oli 177 päivää ja quick ratio -tunnusluvulla (rahoitusomaisuus/lyhytaikaiset velat) tarkasteltuna 4,38. Maksuvalmius vuotta aiemmin oli 166 päivää, ja quick ratio 3,63.

Rahoitusasema ja sen muutokset (tase)

Kuntayhtymän taseen loppusumma oli 112,9 miljoonaa euroa (111,1 miljoonaa euroa vuonna 2024).

Omavaraisuus oli 92,9 prosenttia (92,1 % vuonna 2024) ja suhteellinen velkaantuneisuus 10,8 prosenttia (11,4 % vuonna 2024).

Toimitusjohtaja:

Hallitus hyväksyy osaltaan ja allekirjoittaa Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän vuoden 2025 tilinpäätöksen ja jättää tilit tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tarkastettavaksi.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin esitetyn mukaisesti.